

TABOR

Posamezne številke: Ra-
vadne Din —50, ob ne-
deljah Din 1.—
TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
dnevno naslednjega dne ter vsake
mesečno po polti D 10.—, za im-
ensivno D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—
Inserati po dogovoru.
Naroča se pri upravi TABORA*,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke: Ra-
vadne Din —50, ob ne-
deljah Din 1.—
UREDNIST: O so nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA so nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevilni za-
četek št. 11.787.
Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III. Maribor, sobota 30. septembra 1922. Številka: 221.

K ustanovitvi nemške politične organizacije v Sloveniji.

Maribor, 28. septembra.

Nenavadno razcepljeno politično življenje v Sloveniji je postalo bogatejša za novo skupino: kakor smo poročali v včerajšnji številki, je pokrajinska uprava dovolila ustanovitev nemške politične organizacije v Sloveniji. Ta politični dogodek nas ni presenetil, ker je bila ustanovitev take organizacije le še vprašanje časa. Nemci so pripravljajo že izza zadnjih volitev, ker vedo, da bodo imeli pri bodočih volitvah tiste pravice, ki jih daje viševdanska ustava vsem polnoletnim državljanom. Mi smo se v našem listu že opetovano pečali s tem vprašanjem, saj so ravno obmejni kraji na njem najbolj interesirani. Inicijativa za ustanovitev nove stranke je izšla od nemških naselbin v Banatu, ki pa so bile in so še danes v drugačnem položaju kakor nemško prebivalstvo v Sloveniji. Naše načelno stališče je, da Nemci v Banatu in njihovi konacionali v Sloveniji niso homogeno politična skupina in da bi se morale njihove politične metode razlikovati. To stališče, ki je seveda relativno kakor vsa taka načela, smo že razvijali v našem listu. Švabi na tzv. ogrski nižini so kmečki naseljenci, ki žive kot večji ali manjši jezikovni otoki med maso drugorodnega življa, predvsem Srbohrvatov in Madžarov. V Sloveniji pa imamo analogen pojav edinole v Kočevju. Drugače je z Nemci, ki so raztreseni po spodnjeavstrijskih trgih in mestih. Ti so prava prav neznatna etnografska manjšina, ki bi politično komaj prišla v poštev, če bi ne imela te gospodarske moči kot jo ima. Tudi v političnih tradicijah obstoja važna razlika med Švabi in med Nemci v Sloveniji. Naši Nemci so bodisi meščani bodisi delavci: nemški kmetje žive edinole v Kočevju. Pričakovati bi bilo, da se bodo naši Nemci, ki so zainteresirani predvsem na gospodarski politiki, orientirali po svojih gospodarskih težnjah in se na našem nacionalno enotnem ozemlju priključili strankam, ki bi jim nudile jamstvo, da bo zagotovljena njihova gospodarska eksistenca. Toda nacionalno politične tradicije naših nemških državljanov so prežive, da bi se bili mogli odločiti k tako dalekosežnemu koraku. Kakor so švabski kmetje odbili vabilo večine, da se pridružijo že obstoječim političnim organizacijam, tako so ga odklonili tudi nemški meščani in nemški delavci v Sloveniji. Nemška manjšina v Jugoslaviji ustvarja tedaj enotno politično falango in stopa v naše politično življenje pod praporom nacionalne stranke.

Nihče ne bo trdil, da dela protizavljanskih pravic. V tem slučaju tudi nam ne preostane nič drugega, kakor da priznamo de facto in de iure novo politično organizacijo. Bodočnost bo pokazala, kaj bo ta organizacija nudila svojim članom in kaj bo pomenila za državno politiko. Kočevjarji in banatski Švabi imajo približno enake politične potrebe. Ali pa imata enake potrebe industrijski delavec nemškega rodu in njegov nemški delodajalec, božati industrijalec — je seveda drugo vprašanje. To vprašanje bo izgledalo dokaj resnejše, ko se bo polegel v naši državi sedanji politično-strankarski vršič in bomo začeli reševati velike gospodarsko-socialne probleme. Vprašanje je, ali bo mogel nacionalni program

Predaja Libelič pri Dravogradu.

Dravograd, 29. septembra. (Izvirno.) Jutri 30. t. m. se vrši predaja Libelič pri Dravogradu, ki so bile dozdaj pod Avstrijo, pa jih je razmejitevna komisija prisodila nam. V nedeljo 1. okt. popoldne se zbera Slovenci v čim večjem številu v Libeličah, da

zopetno združeno z Jugoslavijo kar najbolj svečano proslavimo. Ob 11. uri dopoldne skupen odhod iz Dravograda preko Črneč v Libeliče. Slovenci, vsi ta dan v Libeliče, da pozdravimo naše odrešene brate!

Zmaga revolucije na Grškem.

Kralj v rokah upornikov.

London, 28. septembra. Revolucija je zmagala na čeli črti, kralj je v rokah upornikov, ki ravnaajo z njim spoštljivo. Vse Atene so na strani revolucionarjev. Vse pričakuje Venizelosa kot odrešenika. Novi kralj Jurij je prisegel na ustavo. Nocoj izda proglas na narod.

Atene, 28. septembra. (Izvirno.)

Prvi val revolucije se je polegel. V mestu vlada mir in red. Vojaštvo je nastanjeno v javnih poslopih. Uporniki so se takoj v začetku polastili policije in skrbe za red. Rojalisti niso nikjer stali resnega odpora. Tudi kralj Konstantin se ni upiral ter je izdal povelje, naj se vsaka protiakcija ustavi.

Mir na tanki niti.

Pesimizem angleških listov. — Turki

London, 28. septembra. »Daily Mail« poroča: Grška se mrzlično pripravljajo na obrambo Tracije. 80 tisoč mož letnika 1923 je vpoklicanih pod orožje.

London, 28. septembra. Turška konjenica v nevtralnem conu prodira dalje od Erdenkeja v severovzhodni smeri proti Asmali tepe. Tam hoče zasesti angleške postojanke. Angleži so pripravljani, da ustavijo nadaljno turško prodiranje. Mustafa Kemal paša je izjavil, da ne pripoznava nevtralne cone.

London, 28. septembra. (Izvirno.) Večerni listi razpravljajo o položaju na bližnjem vzhodu, ki postaja vedno resnejši, povdarjajoč, da visi mir samo še na tanki niti. Dopoldne in popoldne so se vršile seje britanskega kabineta, na katerih se je razpravljalo o položaju. Angleško vojaštvo in top-

prodirajo dalje v nevtralno cono.

ništvo je dospelo na polotok Galipoli. Po zadnjih poročilih se cenj Kemalova armada na 60 do 80.000 mož. Razdeljena je v sedem zborov ter razpolaga s 60 letali.

London, 28. septembra. (Izvirno.) Ministrski svet se je včeraj bavil z vzhodnim vprašanjem. Vlada vztraja na tem, da mora Kemal paša do 30. septembra dovoliti odhod Grkov in Armencev iz Smirne.

London, 28. septembra. (Izvirno.) Francoski poslanik se je v torek dalje časa razgovarjal z Lord Curzonom. Med razgovorom sta prišla do popolnega sporazuma glede zaščite tujih kolonij v Carigradu, kakor tudi glede sredstev, s katerimi bi se moglo uspešno rešiti sedanje kritično stanje na bližnjem vzhodu.

GENERAL WRANGEL NIMA BOJNIH NAMENOV.

Zagreb, 29. sept. (Izv.) »Novosti« pranašajo iz Sarajeva pogovor z generalom Wranglom, ki biva tam. Wrangel je izjavil o zunanji politiki ruske sovjetske vlade, da ni v skladu z mnenjem ruskega naroda, Ruski narod pod sedanjo vlado ne more izraziti svoje volje. Sovjetska Rusija bo brez dvoma podpirala Kemal-pašo, ker imajo boljševiki namen, preko Carigrada in Tracije zanetiti požar po celi Evropi. — Wrangel je izjavil, da nima nikakih bojnih namenov. Za Evropo še ne obstoja nevarnost boljševizma.

ANGLEŠKI IN GRŠKI POSLANIK PRI NINČIČU.

Beograd, 29. sept. (Izv.) Včeraj popoldne sta obiskala našega zunanje ministra dr. Ninčiča angleški poslanik Joung in grški opravnik poslov. Razgovor je bil o zadnjih dogodkih na Grškem v zvezi s položajem na bližnjem Vzhodu.

HUJSKANJE BAJRAM-CURA PROTI JUGOSLAVIJI.

Beograd, 29. sept. (Izv.) Bajram-Cur je te dni izdal na muslimansko prebivalstvo v južni Srbiji proklamacijo, v katerem ga poziva na boj proti naši državi. Beogradska vlada je obvestila o tem poslaniško konferenco v Parizu in zahtevala, naj zasede nevtralnno cono.

IZ ZVEZE NARODOV.

Zeneva, 28. septembra. (Izv.) Popoldanska seja Zveze narodov se je

bavila z Nansenovo pomožno akcijo. Kanadski delegat Fielding je izjavil, da bo njegova vlada prispevala za Nansenovo pomožno akcijo v Mali Aziji 5000 funtov. Danska je podpisala 1000 funtov. Juvenel je nato še poročal o delovanju mednarodne komisije za skupno delovanje intelektualcev. Predložena resolucija je bila sprejeta.

ITALIJA IN GARACIJA ZA AVSTRIJSKI KREDIT.

Rim, 28. septembra. (Izv.) Ministrski svet se je danes bavil s predlogi glede kredita za Avstrijo, s katerimi se bavi tudi zveza narodov. Po daljši razpravi se je določilo, pod katerimi pogoji se pooblasti italijanski delegat v Ženevi, da prevzame Italija garancijo za avstrijski kredit.

STRAŠEN VIHAR.

Helsingfors, 28. sept. (Izv.) Na otočju Bermudas je razsajal silen vihar, ki je napravil ogromno škodo. Škoda se cenj nad 10 milijonov dolarjev.

BORZA.

Curth, 29. septembra. (Izvirno.) Sklepnj kurzi. Pariz 40.65, Zagreb 1.80, London 23.55, Berlin 0.33%, Praga 16.50, Italija 22.65, Newyork 536.50, Dunaj 0.0075, žig. Krone 0.00 sedem osmin, Budimpešta 0.21, Varšava 0.06, Sofija 3.20.

nemške stranke trajno zadovoljevati vse potrebe nemške manjšine? Kaj hoče ta program? Dosego manjšinskih pravic? To bo stranka dosegla z lahkoto, zato pa sama jezikovna borba ne more biti njen končni cilj. Morda pa ima cilje, ki jih geslo: »Staatstreu — und Volkstreu« ne izraža, ki spe kakor zarodek in bodo obujeni šele tedaj, ko se izpremeni položaj nemštva v Evropi!!

Pustimo domneve. Prihodnje dni se bo nova stranka konstituirala in bomo spoznali tudi njene voditelje. Izvedeli bomo kaj več o njenem praktično-političnem programu. V bližnjem volilnem boju bomo spoznali njeno taktiko in njena politična sredstva. Na Slovenskem ni stranke, ki bi se bala nemškega nastopa. Napram drugorodni nacionalni stranki bodo naše stranke nacionalni blok, tudi če ta formalno ne bo ustanovljen. Slovenci se bomo odločno zavarovali proti morebitnemu poskusu, da bi nemški nacionalci jemali kaj več kakor jim gre. Mi priznamo Nemcem pravice, katere jim garantira lojalno državljanstvo, ne priznamo pa njihove politične ekspanzije, ki so je vajeni iz za polpretekla doba. Kar je Nemcev, v nemško stranko! — dobro, ampak janičarjev jim v jugoslovenski državi ne bomo dajali! Seveda je spor neizogiben. Narodnega katastra nimamo. — Nemci zastopajo stališče, da za pripadnost k nemštvu zadostuje navadna osebna samoodločba. Na ta način so v prejšnji državi, kjer je bila v njihovih službah administrativna in šolska oblast, pritegnili v svoje vrste znatno množico ekonomsko odvisnih in nacionalno nezavednih Slovencev. Slovensko stališče je temu naziranju nasprotno in mislimo, da je v novi državi Nemcem le v škodo, če ga otmo pred pozaljenjem.

Novosadski »Deutsches Volksblatt« je v svojem pozdravnem članku (z dne 26. septembra) namignil o nemški ekspanziji, ko je pisal: »Nun ist auch ihnen (Nemcem v Sloveniji. Op. ur.) die Möglichkeit geboten, alle Gesinnungsfrenunde in diesem Vereine zu organisieren und das Bewusstsein der Zusammengehörigkeit auch bei den Versprengten und Eingeschücherteten in den abgelegenen Ortschaften neu zu beleben und zu vertiefen.«

Kakor Slovenci respektiramo prave Nemce, tako se bomo odločno protivili obnovitvi nemškutarško-nemčurske politike, ki bi jo hoteli izkopati izpod pepela nemški meščani v Sloveniji. V ostalem pa bomo čakali na razvoj dogodkov.

Pristavljamo pa, da bi mogla politično in kulturno organizirana nemška manjšina, če bi pravilno razumela svoje politične naloge v nacionalni slovenski državi, vršiti nekako posredovalno in pomirjevalno vlogo med Nemci in Jugoslovenci, kakor je pisal — če se ne motimo — prof. dr. Gessemann v svoji nedavno izišli knjigi o Nemcih v Jugoslaviji. To vlogo, ki bi nemštvu gotovo več koristila kakor pa razne strankarsko-politične špekulacije in ki bi utrdila tudi situacijo naših nemških državljanov, pa more vršiti le ona nemška organizacija, ki si pridobi pri nas zaupanje. Nemci pravijo, da je to težko; mi pa pravimo, da ni — treba je le zadeti pravo pot!

V nedeljo zvečer

vsi v Narodni dom!

Podpirajmo obmejno šolstvo!

Brezglava šolska politika v Sloveniji.

Maribor, 28. sept.

Klerikalci triumfirajo! Sklicujejo protestne shode za »zaščito naše prosvete« in s prstom kažejo na našo »napredno« učno upravo Slovenije, ki ubije naše šolstvo, našo prosveto.

Mi sami smo v našem listu že odkrito pokazali na rano našega obmejnegu šolstva, ki je na kompetentnem mestu v Ljubljani tako malo razumevano in tako mačehovsko obravnavano. Izvedeli smo tudi za vzroke desolantnih razmer na naših obmejnih šolah: gospodje pri oddelku ministrstva prosvete v Ljubljani se niso potrudili, da bi dobili o tej občutljivi točki našega nacionalnega življenja podrobne in točne podatke za sestavo proračuna, in tako je prišlo, da so stavili v proračun samo toliko učnih mest, kolikor jih je bilo dejansko nameščenih, brez ozira na to, da so trirazrednice zasedene ponekod samo z eno učno močjo. — Gršega greha nad našim narodom ob meji ni mogoče kmalu kdo zagrešiti. In vendar se najdejo še ljudje, ki hočejo, naj se tudi naše obmejno šolstvo še nadalje vodi in upravlja od skupne šolske uprave v Ljubljani. Slepci, ki nas hočete tirati v pogubo!

Na rane našega šolstva v Prekmurju smo pokazali že neštoto krat. Tudi tam je obmejno šolstvo. Tam je treba začeti delo znova in povsod bi morale biti najbojše moči. In kakor ob naši meji severno od Drave, tako bi se morala tudi za Prekmurje najti sredstva, da se v učitelstvu podžge veselje do dela v teh krajih. Toda ni se še potakala doslej dobra volja, reševati vprašanja naših obmejnih šol z drugega vidika nego se obravnavajo vprašanja šol v trdem nacionalnem ozemlju. — Pokazali smo baš te dni tudi na ukinitvenje prostih predmetov na srednjih šolah. Petje, stenografija itd. — vse to, kar je za našo mladino tudi za druge učne predmete bilo vzpodbudno in tudi za življenje koristno — vse to ima naenkrat biti odpravljeno — in mladina se naj mirno izroči pohajkovanju.

Danes pa smo izvedeli še nov slučaj, ki v jarki luči kaže vso nesposobnost naše šolske uprave v Sloveniji. — Letošnji učiteljski maturanti, ki so baš minole dni nastopili svoje službe, so nakrat dobili dekrete, da so odpušeni. Če vsi, ne vemo. Vemo pa, da veliko, osramočeni in obupani stojijo mladeniči sredi življenja — in gledajo s srdom na tisto jaro gospodo, ki vedri in oblači v naši ljubljanski šolski upravi za Slovenijo.

Iz vseh teh dejstev, ob katerih se mora človek za glavo prijemati, odseva brezglavost in vsa nesposobnost naše šolske uprave. In bodisi prizadet kdorkoli in pristaš katerekoli stranke: postopanje, kakor smo ga opisali, se mora obsoditi brezobzirno in z vso stro-

gostjo, ker nas upropašča in ker nas sramoti pred svetom. Naj nam ne pridejo zopet z izgovorom, da je krivda v Beogradu. Kakor glede bolnic, tako leže tudi glede teh šolskih razmer vzroki v naši ljubljanski upravi. Dogodki, ki se zadnji čas kakor v filmu vrste drug za drugim, drug sramotnejši od drugega, morajo odpreti oči vsa onim, ki doslej niso uvideli potrebe, da morame za našo severno pokrajino dobiti z oblastno tudi posebno šolsko upravo.

Vse ono pa, ki se zakrivili te nečuvstvene dogodke, od pokrajinskega namestnika pa doli do vseh, ki imajo sodočevati v šolskih vprašanjih Slovenije, trebe radi neodpustljive malomarnosti in brezglavosti, radi poloma naše šolske politike stavi pred sodbo in odo! Brez ozira in brez parda!

Prevrat na Grškem.

Kar smo pričakovali po grškem porazu v Mali Aziji, se je zgodilo — ogorčeno ljudstvo se je obrnilo proti dozdavnemu krivcu velikanske katastrofe, kralju Konstantinu ter ga vrglo s prestola. To se je zgodilo že vdrugič, zato moramo poseči daleč nazaj, ako hočemo docela razumeti kako in zakaj je prišlo do tega. Novodobni Grki, ki so po imenu sicer potomci starih Grkov, po krvi in sposobnostih pa se od njih razlikujejo še veliko bolj nego Italijani od starih Latincev, so se enako kakor Italijani od slave starega Rima, zamamili od stare Grčije ter od Bizanta. Njihova nacionalna in državna ideologija je bila zgrajena popolnoma na davni zgodovini in njihov najvišji ideal in cilj je bil obnoveitev te zgodovine. Kakor bi Italijani radi obnovili nekdanji sijaj rimskih cesarstev, tako bi tudi Grki radi obnovili vzhodno bizantinsko cesarstvo. Ta cilj so imeli pred očmi v vseh vojnah od prve osvobodilne do danes, ta cilj so imeli pred seboj v balkanski in v svetovni vojni, a pred vsem še sedaj v vojni s Turki v Mali Aziji. Hoteli so združiti pod svojo vlado ves južni in vzhodni del Balkana, otoke Egejskega morja in obmorske pokrajine Male Azije z morskimi ožninami in s Carigradom. Toda časi, ko so se tvorile države na tak način, so že davno končali, stare, davne zgodovinske državne tvorbe so danes mrtlični, katerih ne bi mogla obuditi nobena sila več, kajti danes se ne vrši obnoveitev držav več po črtah, zasekanjih z meči, ampak po mejah živih narodov. Grški sen je bil torej neizvedljiv, kakor je neizvedljiv italijanski in vsak poizkus uresničiti ga, je moral privedi prej ali slej do katastrofe. To se je pokazalo tako sijajno že za časa svetovne vojne v Nemčiji, ki je stremela za enakimi cilji, pokazalo se je sedaj znova in skoro še bolj nazorno na Grškem. Grška katastrofa je torej nekaj povsem naravnega, logičnega in neizbežnega.

Večina grškega naroda se tega, ka-

kor izgleda, še vedno ne zaveda, predaleč tiči v praznih sanjah, zato ne išče krivde za katastrofo v samem sebi, ampak zunaj sebe in ker stoji na najvišjem mestu kralj, je naravno, da obdolži najprej njega. Ta metoda iskanja krivcev po katastrofah ni nova in ni specialno grška. Enako so postopali tudi že stari narodi, enako so postopali v najnovejši dobi Rusi, Nemci, Avstrijci in Belgari. Vendar pa do tolikih in tako naglih sprememb na prestolu ni prišlo skoro nikjer drugje kakor ravno na Grškem. Za časa balkanske vojne je padel čet žrtev razočaranja prvi kralj Jurij, oče dosedanjega kralja Konstantina; zadela ga je osvetniška krogla v Solunu. Na to so postavili Grki na svoj prestol kralja Konstantina, v razočaranju za časa svetovne vojne pa je moral božati tudi ta in na njegovo mesto je prišel njegov sin Jurij, ki je ostal na prestolu do lanskega leta. Toda dasiravno je Grčija v svetovni vojni odrezala bolje nego bi bila služila po svojih zaslugah, grški narod s temi uspehi ni bil zadovoljen, hotel je še več. Zato se je vedno bolj odvrčal od Jurija ter od starega svojega državnika Venizelosa, ki je bil edini Grk, ki je znal misliti trezno in realno in katerega zasluga je bilo vse, kar je Grčija dosegla v zadnjih desetih letih. Ta nezadovoljnost z Jurijem in Venizelosom je narasla vedno bolj in bolj in časoma je grški narod bil prepričan, da bi se mu uresničile takoj vse sanje, same ako bi izginila Jurij in Venizelos ter bi se povrnil Konstantin. Tako je potem lansko leto prišlo do znanega plebiscita, ali naj se postavi na prestol zopet Konstantin ali naj ostaneta še nadalje na vladi kralj Jurij in ministrski predsednik Venizelos. Venizelosevi in Jurjevi nasprotniki so vrgli med grški narod za časa plebiscitne agitacije tudi neko staro prorokbo, po kateri bo postala Grčija tedaj zopet mogočno cesarstvo s prestolnico v Konstantinopolu (Carigradu), kadar bo nad grškim narodom zavlada kralj Konstantin. Ta prorokba, katere so bila polna vsa grška usta, ni ostala brez posledic — plebiscit je izpadel ugodno za kralja Konstantina ter proti Venizelosu in Juriju. Stari zaslužni državnik Venizelos je moral pobegniti preko mej in Jurij se je moral umakniti s prestola, na katerega so slovesno posadili zopet kralja Konstantina. S tem pa je pričela doba grške katastrofe.

Vlada kralja Konstantina je obnovila v vsem obsegu grško stremljenje po velikem zgodovinskem bizantinskem cesarstvu, po nadvladi obmorskih dežel Male Azije in Carigrada. Pričeli so se vpoklicati novih letnikov vojske, pričela se je reorganizacija bojnih sil za novo veliko ofenzivo. Antantne velesile in druge države, z izjemo Anglije, ki so bile odločne nasprotnice povratka kralja Konstantina, sorodnika nemškega Viljema in njegovega političnega pristaša za časa svetovne vojne, so

pušča. In še jih je tu, ki jih tlačí breme življenja in jim polni grenka žalost srce. In vsi odložijo tu vsaj brst od svoje butare in betvice od svojih bridkosti, ker v njegovih sreih gori živa vera. Ti pa, čigar dušo obsenčujejo dvomi, zapuščaš še bolj razdvojen ta sveti kraj.

In napotiš se v mestni vrt, tja kjer se igrajo, skačejo in vriskajo po alejah in igriščih vesela trope brezskrbnih otrok. V njihovi bližini se hočeš otresti mučne melanholije. Ali danes jih ni tu. Tu in tam sedi na klopi kak skrivljen starček, ki greje na vročem solneč otple ude in preživlja v spominu dožitke mladih dni. Nanje zre izizza zelenja, stoječ na visokem podstavku iz kamna izklesani spomenik pesnika, ki je svoječasno opeval radosti in sladkosti življenja in ljubezni. Zdi se ti, da je njegovo sicer jovialno obličje zatopljeno v misli o minljivosti vsega posvetnega.

In neka neodoljiva sila te vleče dalje tja proti mestni periferiji in še dalje in dalje.

Ampak na potu tja zaideš v temno umazano zakotno ulico. Zoperno udušljiv duh ti bujne nasproti in začudiš se, da živijo v tem obličju človeška bitja. Po ulicah postopajo vsiljive ženske prikazni, ki očividno služijo z ljubeznijo svoj vsakdanji kruh. V intimnem pogovoru z nekaterimi je nekaj delamuz-

obrnile Grčiji hrbet, ko so videla, da vse zahteve po njegovi odstranitvi ne pomagajo nič. Grčija je ostala osamljena; skušala je sicer iskati zaveznikov pri Mali antanti, toda ta je predobro poznala njen položaj, zato ni hotela vgrizniti v to kisle jabolko; zahtevala je, naj Grčija dokonča pred vojno s Turki, ker bo šele tedaj mogoče razpravljati o njenem sprejemu v družbo držav Male antante. Edina država, ki je stala na strani Grčije je bila Velika Britanija, toda ne radi simpatij do grškega naroda in njegove države, ampak iz lastnih koristilovskih vzrokov. Velika Britanija ni pomagala Grški materijelno v bojih s Turki, ampak je le še bolj podpirala velike grške sanje ter vzpodbujala Grke na vztrajnost v tej borbi in sicer zato — ker je grška vojska v Mali Aziji razbremenjevala angleško obrambo Palestine in Mezopotamijo. Anglija je vedela, da se ji Turkov, dokler jih zaposlujejo Grki na severozapadu, ni treba bati v Palestini in v Mezopotamiji. Vedela pa je tudi, da bo imela od grško-turško vojne nedvomno korist, naj konča ta že z zmago teh ali onih. Ako premagajo Grki Turke, bo itak odstranjena vsaka turška nevarnost za angleške kolonije in protektorate; ako pa Turki prav premagajo Grke, bodo vseeno toliko oslabiljeni, da ne bodo mogli takoj obrniti fronte; med tem časom pa, predno se pripravijo na to, se Anglija tudi lahko že pripravi in utrdi svoje postojanke. Zato je sedanje grške katastrofe v veliki meri kriva tudi Anglija.

Toda kakor je Anglija sokriva na grški katastrofi, tako je tudi sorazočarana z Grki. Niti Grki niti Angleži niso pričakovali, da bo poraz tako velik, tako katastrofalen. Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi: grška malozajske armade, ki se je dve leti borila s Turki, ni več, tudi grške posesti v Mali Aziji ni več in ne le, da se ni uresničil sen obnoveitve Bizanta, rGrčija je izgubila še ono, kar je že imela v Mali Aziji, in celo tudi deloma v Evropi. V tem trenutku katastrofalnega vojnega poraza se je grški narod spomnil tudi gospodarske bede, v katero ga je zavedla vojna; vsemu temu pa se je pridružilo še malodušje in demoralizacija vojaštva. Kako čudo potem, da se je grškega naroda polotil kes, ki je zahteval prvo žrtev v kralju Konstantinu. Ogorčeni in razočarani narod je odstranil Konstantina ter postavil na njegovo mesto zopet Jurija in seveda Venizelosa. Oni isti ljudje, ki so lani pregnali starega Venizelosa, ga sedaj kličejo nazaj, naj se vrne, naj izvele Grčijo iz sedanje katastrofe. Ni nam še znano, kako se bodo odigrali nadaljni dogodki v Grčiji, eno pa je gotovo — grški sen po obnovi Bizanta je definitivno pokopan. In to je v nesreči edina sreča. Ako bodo Grki sedaj ostali na realnih tleh in pričeli delati doma, na svojem resničnem narodnem ozemlju, brez fantastičnih neizvedljivih sanj, bodo v nekaj

nih mladeničev, ki so jim pomagali pri izvrševanju njihovega poklica, za jedno užitekariji žalostnega zaslužka. In zasmilijo se ti te prikazni, ker veš da bo večina izmed njih končala kratki tek svojega življenja v tistem človekoljubnem zavodu, ki se razprostira tam, kjer prodira mesto s svojimi zadnjimi razrastki v zelno polje.

Tam sredi ogromnega parka stoje lični paviljoni. V njih bivajo ljudje stari in mladi, možki in ženske, katerim sta telo ali duh začasno ali za vedno odpovedalo pokorščino. Mnoge izmed njih pričakuje rešitve od človeške umetnosti. A mnogo jih je, ki zapuajo samo še v milost božjo, kajti smrtjo, ki je med njimi vsak dan v gosteh, so se že davno sprijaznili. V dolgih modro-belo progastih haljah, kakor blede strahovi, se plazijo po parku tisti, katere še držijo noge po konci. Z žalostnimi pogledi se ozirajo izza nezlezne ograje za teboj, blagrujejo te, jo zavidajo te, ker stopaš zdravih udov mimo njihovega tesnega sveta. In kakor da se hočeš odtegniti tem pogledom, polnim muktotrpne melanholije pospešiš svoj korak.

Oddaleč pa ti prihaja nasproti sladki vonj posušenega sena in blažilni hlapi, ki ga izpuhteva zemlja. Na njenih zdravih prsih se okrepčaš in najdeš zopet samega sebe.

A. K. Ptujski:

Melanholični utrinki.

(Konec.)

Ne daleč od tod se dviga visoko nad druga poslopja nerazdružljivi tovariš božjega hrana. Od kar jih je pobožna roka ustvarila, sta si bila vedno, v veseljih in žalostnih dneh dobra soseda. Stoletja so šla mimo njiju. Videla sta sijajne slavnosti mogočincev in krvave poboje podivjanih ljudi. Slišala sta jok in stok obupanih in nezmerne orgije razposajanih. Stotisoče sta krstila, stotisoče pogrebla, brez veselja prve, brez žalosti druge. Neomajno sta kljubovanla brezobzirnemu času in razbrzdanim človeškim strastem. Daaes vladala sveta tišina, okrog njunega temnosivega zidovja. Redki so, ki prihajajo in odhajajo skozi prekrasni portaj, kajti redkim je dana milost da iščejo in najdejo v tem zatočišču čudotvorne neokrnjene vere uteho in zadoščenje. Farizejev in pismoukov danes ni tu. Alj resnično, resnično nad njimi ki sedijo in klečijo raztrešeni po klobeh v mističnem vzhodu, nasičenim od prijateljskega kadila, plava sam On, ki edini obtežene dviga in utrjuje krepča. Od bridkosti bolj kakor od let upognjena sedi tam v prvi klopi skromna mamica. Srce ji je pokalo, ko je jemal

njen ljubljani edinec slovo. Črne slutnje so ji pravile, da ga iz morilae vojne ne bo nikdar več nazaj. In ni ga bilo. Edino zavest, da je storil svojo delžnost in da je šel v boljše življenje jo je tolažila in jo še tolaži. Vsa zamaknjena ga vidi tam gori sredi med izveličanimi in sliši ga dobro, kako jo kliče k sebi. In njene drobne blađe ustnice momljajo molitev da bi jo Bog čimprej združil z njim. — Poleg nje je postarano dekle. Na njenem izsušenem licu ni veselih potez, saj v njenem življenju ni bilo veselih dni. Edina oseba, ki je imela zanj srce, njena draga mati, je že davno davno nad zvezdami. V tem prostoru pa lahko nemotoma žaje pokramlja in ti potopi svoje težave. Bolj v ozadiju kleči mladenka še v cvetju let, s solzami v očeh, obraz z v kamni zakrit. Nihče razven njega, ki se je sedaj izogiblje in Njega tam gori, ki vse vidi in vse ve, ne zna, da nosi ona pod sreem sad svoje prve, nepremagljive ljubezni. K Njemu se je z upanjem zatekla, ker On edini lahko učini, da otrok ne ostane brez očeta. Tik za njo ždi mož sivih las. Neorešete se krivice in potoke solza ima na vesti. Danes, ko mu je začela usoda s starostjo, revščino in boleznijo, nemilo za nedrago vračati, sedi tu, spokorjen grešnik, in išče pomoči pri Njem, ki v svoji neskončni dobrotljivosti, vse od-

lelih lahko preboleli sedanjo katastrofo ter dočkali boljšo bodočnost. S tem bodo pa tudi ustvarili položaj za iskreno zavezanost in sodelovanje z našo državo in eventualno tudi z ostalimi državami Male antante, za zavezanost in sodelovanje, ki bo lahko veliko koristilo njim in nam.

Politične vesti.

Gonja se nadaljuje. Pod tem naslovom se ljubljanski »Slov. Narod« huduje, da razkrinkujemo njegovo žalostno gonjo proti mariborski oblasti. V našem pozivu, naj polemizira z nami stvarno in ne z izrazi »borniranost« in »milo doneče strune« in »ponižnost, stvarno na naš poziv ni vedel povedati drugega, nego da je ponovil že večkrat premeleto frazo, da je politika dr. Kukovca privedla stranko do razsula. V tej notici je k svojim dozdajnim neresnicam uvrstil še novo: Pravi namreč, da smo lani povodom njegove »vprašalne akcije« prosili, rotiti in zaklinjali, naj z akcijo neha, češ, da smo vedeli, da bi se večina na Kranjskem in Stajerskem izrekla zoper mariborsko oblast. Da se vendar enkrat konča »Narodovo« varanje javnosti, konstatiramo: borba med »Taborem« in »Slov. Narodom« povodom »Narodove« vprašalne akcije je bila predmet razprave v seji strankinega načelstva. Ugotavljamo, da sta bila v tej seji g. glavni urdnik »Sl. N.« in dr. Triller skoro popolnoma osamljena (dr. Ravnihar in mladi dr. Tavčar sta ju naško molčala!) vsi stajerski člani načelstva in tudi velik del članov iz Kranjske so obsojali »Narodovo« pisanje, ki je bila naperjena proti določbam ustave. Stavil se je predlog, da se skliče strankin izvrševalni odbor, ki naj odloči o dopustnosti »Narodove« pisanje. G. Pustoslavšek je prvotno izjavil, da »Narod« ni strankino glasilo in da nima povoda se ukloniti sklepon stranke — na pritisk se je končno udal in sklenilo se je, da prenehata oba lista s polemiko, »Narod« pa z vprašalno akcijo. To je resnica, ki je — upamo — »Slov. Narod« ne bo več zavijal.

Položaj v demokratskem klubu. Iz Beograda poročajo, da je položaj v demokratskem klubu znatno jasnejši. Zadnje dni se razpravlja le o vprašanju, ali naj ostanejo demokrati še nadalje v koaliciji z radikali ali ne. Odločitev bo padla na sestanku glavnega strankinega odbora, ki se vrši — kakor znano — dne 10. oktobra. Kakor sedaj izgleda, bo ostal demokratski klub v vsakem slučaju enoten, najsi bo šel v opozicijo ali pa bo še nadalje ostal v vladi.

Demokratska organizacija v Splitu je minolo soboto razpravljala o položaju povodom zagrebškega kongresa. Konstatirala je, da je bil glavni namen kongresa razbitje ali vsaj oslabiljanje demokratske stranke ter je z ozirom na to pozvala vse pristaje stranke, naj ne puste rušiti edinstva v stranki. Tako je tudi najmočnejša strankina organizacija odločno izrekla svoje mnenje — vkljub temu bodo razni kongresni reptili, med njimi tudi »Slov. Narod«, seveda varali svet, kako od vseh strani iz demokratskih vrst pozdravljajo zagrebško akcijo.

Zrtvujte
v sklad za obmejno šolstvo!
Veselica v nedeljo 1. oktobra
v Narodnem domu.

Dnevna kronika.

Nad usodo nemških učiteljev v Sloveniji se pritožuje nek mariborski dopisnik v novosadskem »Deutsches Volksblattu« ter se huduje nad višjim šolskim svetom, češ, da zavlačuje rešitev prošnji za pokojnino. Verjamemo sicer, da položaj odpuščenega nemškega učiteljsva ni zavirljiv, dovolimo pa si dotičnega dopisnika opozoriti na usodo slovenskega učiteljsva na slovenskem Koroškem! Ne le, da ne dobiva nikake pokojnine, je še izpostavljen raznim napadom podvirjanju

Heimatsdienstlerjev in drugih tolp. Ne le eksistenca, neštetim je uničeno tudi vse premoženje in ogroženo celo golo življenje. O vsem tem nemški učitelji v Sloveniji ne vedo ničesar povedati in nikomur se še ni skrivil niti las! Ko bodo popravljene krivice, ki jih je pretrpelo in jih še trpi slovensko učiteljsvo na Koroškem, bo nedvomno jugoslovenska oblast zadostila pravicam odpuščenega nemškega učiteljsva v Sloveniji.

— 4 socijalistični poslanci so glasom »Napreja« izključeni iz stranke in sicer gg. Golouh, Kopač, Tokan in Kisovar, ker dolgujejo stranki predpisane prispevke v znesku 18.476 din. 25 p. Izključene so tudi grupe okoli »Zarje« (Ljubljana) in »Enakosti« (Maribor). Zdi se nam, da bo potem precej malo ostalo.

— Za šefa bakteriološke postaje v Celju je imenovan g. dr. Jakob Rebernik.

— V Račencih je nameščen kot prov. okrožni zdravnik dr. Jan Sedlaček.

— Obmejne čete odpravljene. Kakor znano, je ministarstvo vojne in mornarice odredilo definitivno ukinjenje takozvanih Pograničnih trup, v katerih so službovali večinoma pripadniki bivše Wranglove ruske armade. Radikalna stranka je napravila iz tega politično vprašanje, pa se je likvidacija zavlekla. Sedaj se že sestavljajo finančni oddelki, ki bodo prevzeli službo. Izročitev se mora izvršiti najkasneje do 31. oktobra t. l.

— Demokratski študentski klub »Jugoslavija« v Zagrebu ima svoje prostore na Mažuraničevem trgu 17. IV. Uradne ure od 10.—13., v tem času se lahko vsak študent-demokrat vpiše v klub, ter dobi vse potrebne informacije glede študija, stanovanja, hrane i. t. d.

— Lekarska razstava, ki se je vršila v Paliču blizu Subotice, je bila v sredo zaključena. Razstave so se udeležili lekarnarji iz cele države. Obisk je bil povoljen. Ob priliki razstave se je vršil tudi kongres združenja lekarnarjev, ki je bil zelo dobro obiskan.

— Uradi za prodajo železniških vozniških kart. Da razbremenijo kolodvorske blagajne, je prometno ministarstvo sklenilo, ustanoviti v vseh večjih mestih urade za prodajo vozniških kart pod železniško kontrolo.

— Pravilnik o izvrševanju zakona o pobujanju draginje je izšel v »Uradnem listu« pokrajinske uprave za Slovenijo št. 99 z dne 25. sept.

— Peštino - brzojavna šola. Poštino ravnateljstvo v Sarajevu namerava otvoriti šolo za strokovno izobrazbo poštino-brzojavnega uradništva. V prvi tečaj bo sprejetih 60—70 učencev s srednješolsko izobrazbo.

— Nesreča jugoslovenskega avijatičarja v Južni Ameriki. O priliki zadnje usteje v republiki Paragway v Južni Ameriki je eksplodiral ravno nad ustaško vojsko motor pilota Antuna Kuzmaniča, paraguayskega Hrvata, vsled česar je ta padel na tla ter se ubil. Kuzmanović je bil vojaški pilot republike.

Dopisi.

Zidanimost. V soboto, dne 23. t. m. so pri večernem vlaku iz Ljubljane v Zagreb zasačili neko Danico Divjak, ko je neki gospej iz torbe ukradla zlato verižico, legitimacijo in vozni listek. Izročili so jo sodniji na Laškem. — V torek 26. t. m. ponoči se je ustrelil elektrik Stefan Laznik v glavo pod očesom. Težko ranjenega so še po noči odpeljali v bolnico v Celje. Vzrok neznan.

Loka. Vtonil je v Savi 25. t. m. Fr. Matek, ko je s splavom vozil les proti Zagrebu. Splav se je razdel in Matek je zginil v valovih. Bil je marljiv in v obče spoštovan mož.

JDS.

TAJNISTVO DEMOKRATSKE STRANKE za mariborsko oblast se je preselilo iz dozdajnih prostorov na Grajski trg v hotel pri Črnem Orlu (v prvem nadstropju), kjer so uraduc ure začasno vsako dopoldne od 8.—12. ure. Strankine pristaje iz Maribora in od zunaj opozarjamo na to, ter prosimo, da se v vseh zadevah obračajo na naše tajništvo.

Veselica v prid obmejnemu šolstvu.

Od izbruha svetovne vojne do danes je pejemalo zanimanje za Družbo sv. Cirila in Metoda in njeno važne naloge. Delovanje podružnic je ponehvalo, večinoma celo prenehalo. Medtem ko so se Nemci svojih obrambnih društev po prevratu s še večjo požrtvovalnostjo oprijeli, da bi z njihovim vplivom ponemčili zadnjo kočjo na svojem ozemlju, in so začeli širiti svoje delo že čez mejo v naše postojanke, se Slovenci nismo zganili, da bi podprli CM družbo in jej pripomogli do gmotnih sredstev, da bi mogla podpreti naše šolstvo v nemškufajskih obmejnih krajih. Naša severna meja je bila do prevrata domena nemšk. Schulvereina in Südmarke. Preskrbela sta osem obmejnim šolam šolske potrebščine, ustanavljala šolarske kuhinje, šolarske knjižnice, gmotno podpirala učiteljsvo in vplivala na vlado, da je učiteljsvu, ki je delovalo nekaj let v obmejnih krajih, rezervirala v večjih krajih ugodna službena mesta. Zato pa te obmejne šole nimajo nobene slovenske knjige, nobene šolarske kuhinje in učiteljsvo nobene podpore, ker CM družba vsled brezbriznosti občinstva ni imela potrebnih sredstev za svojo idealno nalogo.

To žalostno stanje pa se mora temeljito spremeniti. Slovenci v mariborski oblasti se motamo postaviti na lastne noge in iskati sredstev, da popravimo zamujeno in ustrajamo profitelj varnemu delu avstrijskih Nemcev. Zato pozdravljamo akcijo mariborskih podružnic CM, ki so sklenile, da začno nabirati v ta namen prispevke in priročaji veselice v večjem stilu in prid temu zapuščenemu šolstvu, in pozivljamo vse mariborske narobnjake, da se te veselice polnoštevilno udeležijo in tako pokažejo svoje zanimanje za to idealno streljenje.

Mariborske vesti.

Maribor 29. septembra 1922.

Imenovanje. Začasni ravnatelj mariborskega ženskega učiteljskega g. Fran Voglar je imenovan za definitivnega ravnatelja. Čestitamo!

Avstrijski Nemci delajo v naših obmejnih krajih velikansko propagando. Proti temu se z naše strani doslej ni ukrenilo ničesar, Cirit-Metodova družba pa si je sedaj nadela nalogo, da to delo paralelizira. Za to pa potrebuje sredstev in da si jih pridobi, privedita obe tukajšnji podružnici v nedeljo, dne 1. oktobra ob pol 19. uri v vseh prostorih Narodnega doma veliko veselico z bogatim sporedom. Pričakovati je, da se te veselice udeležijo vse zavodno narodno občinstvo.

Moška, ženska in železničarska podružnica Cirit-Metodove družbe prirede skupno v nedeljo, 1. oktobra 1922, ob pol 7. uri zvečer v vseh prostorih Narodnega doma veliko veselico z najraznovrstnejšim programom. Sodeluje polnoštevilna železničarska godba in združeni pevski zbori Drave in Gasbene Matice, Mariborsko gledališče uprizori zanimivo enodejanko, eden naših priznanih solistov zapoje nekaj pesmic itd. Kdor pride, bo našel mnogovrstno zabavo.

Kmetijska podružnica Maribor in okolij priredi v nedeljo, dne 1. okt. t. l. v dvorani vinarske šole predavanjo »O trgatvi, stiskanja grozdja in ravnanju z vinškim meštom.« Predavanju, ki ga ima g. ravnatelj Andrej Zmave, sledi prost razgovor o predmetu. Začetek ob 9. uri.

Vinska trgatve se priredi na veselici CM v Narodnem domu v nedeljo zvečer. Vsi prijatelji grozdja, ki bo letos prav po ceni, se vabijo na obisk. Začetek ob pol 7. uri zvečer.

Najden telovnik. Pretečeno nedeljo je bil na poti od Mariborske kočje v Maribor najden moški telovnik. Zgubitelj ga dobi v trgovini Drago Rosina, Vetrinjska ulica.

Pouk v slovenski in nemški stenografiji se prične začetkom meseca oktobra. Oglasi pri vodstvu II. deške šole v Razlagovi ulici 16.

Narodni železničarji priredijo klet Narodnega doma v nedeljo 1. okt. v »Pekelski« kjer igra prva godba, se

toži prvovrstno vino in se kuhajo Klobase. Ne pozabite stopiti med tamošnje hudičke!

Kegljanje na dobitke v prid obmejnemu šolstvu priredijo naši kegjači. Podrobne informacije daje g. Andrej Oset.

Tatvine na pokopališču. Niti pokopališče ni več varno pred tatovi. Na grobnici Lorbeck-Stossier so neznanzi zlikovci ukradli iz svetilk osem brušenih stekel, vrednih 800 K.

Ogenj v mestnem kopališču. Danes ponoči okrog 1. ure zjutraj je zapazil službujoči stražnik, da se iz prvega nadstropja mestnega kopališča vali dim. Vdrl je takoj vrata in poklical stanovalce. Ogenj je bil v sobi blagajničarke v prvem nadstropju. Zvečer je snažila štedilnik ter pustila žareč pepel v pleteni košari, ki se je ponoči vnela in začela goreti. Zgorelo je nekaj hišne opreme. Škoda, ki jo trpi blagajničarka, znaša krog 7000 K. Ogenj so domačini pogasili, tako, da gasilno društvo, ki je prihitelo na lice mesta, ni stopilo v akcijo. — Nešteto požarov je že nastalo vsled slične neprevidnosti. Prihaja zimski čas, ko se več kuri. Naj bo ta slučaj svarilo vsakomur, ki ima opravka s pepelom. Žareč pepel je treba pred izpraznitvijo politi z vodo, nikakor pa se ne sme puščati v lesenih in sličnih zabojih.

Nepuščajte otrok na cesto. V Mariboru, posebno v gotovih predmestjih je videti ob vsakem času vse polno nedoraslih otrok brez vsakega nadzorstva na cesti, in to tudi na krajih, ki so najbolj prometni, kakor Koroška cesta in drugod. Naravnost čuditi se je, da se ne pripeti še več nesreč. Včeraj se je peljal po Koroški cesti s kolesom nek Ferdo Černiček. Nenaodoma skoči pri hiši št. 30 pred kolo nek 4letni Jurij Vajš. Le slučaju in previdnosti kolesarja se je zahvaliti, da se otroku ni ničesar zgodilo. Takih slučajev se pripeti dnevno vse polno. Pozivljamo zato starše, naj ne puščajo otrok samih na cesto.

Mater je iskal. Včeraj krog pol osme ure zvečer je našel stražnik na cesti šletnega dečka, ki je ves premrzel in sestradan taval po ulici. Na policiji je izjavil, da mu je ime Franc Pivec ter da je prišel iz Zgornje Poljskave, kjer je oče železničar, iskati svojo mater. Deček je bil oddan začasno državnim zaščiti dece v Mariboru.

Vdova s petimi nepreskrbljenimi otroci prosi usmiljena srca nujno podpore, da zamore opremiti otroke za šolo. Naslov v našem uredništvu, kjer se sprejemajo tudi darovi.

Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Cirkus »Drina«. V petek 29. t. m. benefis Tom Sajera. Rokoborba, 1. par: Tom Sajer proti Stokiču, 2. par: revanša Tseharré proti Draženoviču, 3. par: Keč en keč Popović proti Zanelattu, Boksanje: Efendi proti Rossau. Pri današnji predstavi drži Tom Sajer 10 godbenikov na prsih. V soboto benefis sodnika in organizatorja šampionata g. N. Lebedinskega.

Narodno gledališče.

Repertoire:
Petek, 29. septembra: Zaprt.
Sobota, 30. septembra: Hlapci. B.
Nedelja, 1. oktobra: Običan čovek izven.
Ponedeljek, 2. oktobra: Zaprt.
Torek, 3. oktobra: Revizor. B.

Običan čovek. V nedeljo, 1. oktobra se ponovno uprizori »Običan čovek«. Ta komedija, polna situacijske komike in naravnega humorja, je ob vsaki uprizoritvi v polni meri zabavala občinstvo. Opozarjamo ceni občinstvo, da se uprizori »Običan čovek« v nedeljo, 1. oktobra najbže zadnjikrat v tej sezoni Zato naj nihče, ki želi razvedrila, no in nad vse zabavno komedijo, ne zamudi prilike ogledati si to sijajno

Objave.

Mestni kino. »Princesa ostrige« najboljša veseligrila priljubljene igralke Ossi Oswaldja v 4 činih se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

Kultura in umetnost

x Ivakićeva drama »Inoče« v češči. Ni. V založbi »Centrum« v Pragi je izšla te dni v češkem prevodu Hudeca hrvatska drama »Inoče«, delo mladega pisateljca Joze Ivakića. Drama bodo letos uprizorili tudi v Pragi in drugod po Češkoslovaškem.

P. Kunaver: Kraški svet in njegovi pojavi. Poljudnoznanstveni spis s slikami. Tiskala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani, 1922. Pred letom nam je podaril znani slovenski planinec P. Kunaver prelepo knjigo »Na planine«, ki jo je sprejela naša javnost z največjim priznanjem. Sedaj smo dobili od njega novo, namreč zgoraj navedeno. Pisatelj ni le znan kot izborni planinec, temveč pred vsem še kot strokovnjak v poznanju našega Krasa in njegovih podzemeljskih znamenitosti, zato je bil baš on najbolj poklican napisati nam poljudno znanstveni opis zanimivih krajev in njegovih pojavov, ki smo ga že dolgo občutno pogrešali. Uvodoma navaja pisatelj dosedanje raziskovalce Krasa, predmetne literature in navodila za raziskovanje, nato prehaja na apnenec, vodo, dolino, polja, jame podzemskih rek, ledene jame itd. P. Kunaver pripoveduje gladko, lepo in zanimivo, tako, da mu slediš od začetka do konca brez oddiha in z največjim interesom. Besedilo lepo ponazorjeno s 36 kraških fotografiranih slik, ki jih je posnel deloma pisatelj sam, deloma pa njegovi tovariši. Učiteljska tiskarna je preskrbela vseskozi elegantno opremo, zato knjigo najtopleje priporočamo.

Veselica

v prid obmejnemu šolstvu 1. oktobra zvečer v Narodnem domu!

Sport.

Zmagovalci in premaganci iz tenis-turnirja in nogometne tekme priredne v nedeljo dne 1. okt. ob 19. uri zvečer v hotelu »Halbwild« svečani banket. Ob tej priliki se razdele tudi darila, katera je »Maribor« podaril za zmagovalce nedavno odigranega turnirja. Prijatelji nogometnega in tenis-sporta se naprošajo, da počaste z

obiskom banketa obe družini. Udeležba se naj javi najkasneje do sobote zvečer pri g. mag. Wolfu (lekarna »Pri Zamorenc«, Gosposka ulica.)

Trgovina, obrt in industrija.

t Prijave dosedanjega eksporta. V »Uradnem listu« št. 98, ki je dospel v Maribor dne 23. t. m., se nahaja poziv vsem eksportnim firmam, da prijavi svoje najkasneje do 20. sept. t. l. generalnemu inšpektoratu ministristva financ v Beogradu, koliko so v času od 1. jan. do 31. avgusta t. l. prejele za eksportirano blago deviz (inozemskih menic, čekov, izplačil, odobril itd.) in koliko so teh plačilnih sredstev prodale v naši državi. Ti podatki so navesti v končnih vsotah po posameznih inozemskih valutah in morajo biti potrjeni od tvrdke in dotične knjige ali blagajne vodečega uradnika. Ako so tvrdke vsled prepozne objave te odredbe zamudile prijavni rok, naj vpošljejo prijave naknadno s pripombo, da jim odredba pravčasno ni bila znana, kateri vzrok naj se v bodoče vedno navede. Mogoče bodemo s tem vendarle prisilili merodajne kroge, predvsem pa upravo »Uradnega lista«, da bodo določevali za vloge tak prijavni rok, katerega se bodo mogoče držati.

t Popolen zasoj uvoza. Generalni inšpektorat ministristva financ že tri tedne pripravlja novo odredbo za promet z devizami in valutami. V tem času pa so smeli devizni odbori pri Narodni banki in njenih podružnicah izdajati le v izjemnih primerih odobrenja. Ta prehodna odredba je veljala do vstetega 20. septembra. Že ta odredba je skoro onemogočala uvoz. Sedaj pa je še tri dni, kar je prenehala veljavna prehodna odredba, nove odredbe pa še vedno ni, tako da je preprečen vsak uvoz. Trgovina, industrija in obrt so od nove odredbe pričakovali olajšanje nezmožnega stanja, ki ga je povzročila prehodna odredba, namesto tega pa se je zadnje tri dni položaj še do skrajnosti poslabšal. Blago sicer prihaja dan na dan k carinarnicam, toda se ne more oddajati strankam. Trgovina, obrt in industrija ne morejo kriti najnujnejših potreb. Nagli pokvari podvrženo blago se kviri. Ležarina bo povzročila velikanske stroške, kar bo blago podražilo in doneslo nov prispevek k draginji. Umevno je, da vlada v gospodarskih krogih silno razburjenje. Industrijam preti nevarnost, da

bodo radi nedostatka materialij morale prekiniti obratovanje, delavstvu pa grozi, da postane brezposelno. Vzpričo tega položaja sta trgovska in obrtniška zbornica ter Zveza industrijecev brzojavno intervenirali, da se nevdržnemu stanju takoj odpomore.

Gospodarstvo.

g Izvozna statistika Jugoslavije za prvo polovico 1. 1922. Glasom vesti beograjskih listov je ministristvo za trgovino in industrijo zaključilo statistiko o izvozu iz naše države za prvo polovico tekočega leta. Glavni izvozni artiklji so bili: les, sir, jajca, živina, mesni izdelki, vino, konoplje, fižol, moka, koruza in žito. Skupna vrednost izvoženega blaga je znašala 1.631.483.555 Din. V primeri s prvo polovico prejšnjega leta 1921. je bil letošnji izvoz po vrednosti za 471.431.573 Din. večji.

g S sladkornega trga. Kakor poročajo listi, bodo letos naše sladkorne tovarne v Novem Vrbasu in Velikem Bečkereku izdelovale tudi sladkor v kockah in sicer v toliki meri, da bodo skoro docela krite naše domače potrebe po tej vrsti sladkorja. Uvažati bo treba kristalni sladkor. Ker je javanski in ameriški kristalni sladkor cenejši nego češki, se zdi, da bodo naši trgovci naročali raje tega ter ne več češkega. Vsled tega se splošno pričakuje padec sladkornih cen.

g Dobava moke. V pisarni Intendanture IV. Armijske oblasti u Zagrebu (Jezuitski trg broj 4) se vrši dne 9. oktobra t. l. ob 11. dopoludne ofertalna licitacija glede dobave 5.200.000 kg pšenične moke (tipa 80%) za garnizije Ljubljana, Maribor, Celje, Zagreb in Osijek. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Socijalna politika.

Vse zasebnike, ki zaposlujejo hišne posle, kakor: služkinje, sobarice, kuharice, pestunje, kočijaže, hlapce itd., opozarja Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, da so hišni posli v zmislu § 3. zakona o zavarovanju delavcev, razglašene v Uradnem listu od 13. junija 1922, od 1. julija 1922 dalje zavezani obveznemu zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode. Vsled tega se vsi taki delodajalci pozivljajo, da najkasneje do 30. septembra t. l. prija-

vijo vse hišne posle, ki jih zaposlujejo, v zavarovanje pri pristojnih poslovalnicah okrožnega urada za zavarovanje delavcev, da se tako izognejo kazenskemu postopanju v zmislu § 194. citiranega zakona, občutnim globam in povračilu oskrbnih stroškov. Prijavne tiskovine se dobe pri vseh poslovalnicah proti povračilu nabavnih stroškov. Posli, ki opravljajo izključno ali po večini kmetijska dela, zavarovanju niso podvrženi. Ustna ali pismena pojasnila se dobe pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani (zavarovalni oddelek) in pri vseh njegovih poslovalnicah.

Državna borza dela v Mariboru. Stanje delovnega trga. Tedensko poročilo za čas od 3. do 16. sept. 1922. Prosta mesta so bila prijavljena: 150 moških, 109 žensk, skupaj 259. Dela je iskalo: 271 moških, 123 žensk, skupaj 394. Zaposliti je bilo mogoče: 118 moških, 58 žensk, skupaj 176. Brezposelnih je ostalo: 475 moških, 212 žensk, skupaj 687. Promet od 1. jan. do 16. sept. 1922 izkazuje 10.684 strank in sicer 5056 delodajalcev, 5628 delojemalcev ter 2535 uspešnih nakazil dela. Delo dobijo: hlapci in dekle, viničarji in majarji drvarji, kleparji, kovači, delavci kos in srpov, železolarji, galvanizerji, cizelerji, medeninarji, mizarji, lesni strgarji, usnarji, sedlarji, čevljarji, krojači in šivilje, dekle v gostilno, kuharice v restavracijo in hotel, kuhinjski mesarji slaščičarji, prekajevalci, zidarji, tesarji, pleskarji, kuharice, sobarice, služkinje itd. Dela iščejo: hlapci in dekle, oskrbniki, majarji in viničarji, rudarji, vrtnarji, kovači, monterji, mizarji, sodarji, žagarji, sedlarji, usnarji, tkalci, briveci, krojači, čevljarji, peki, mesarji, šivilje, natakariji, natakarice, gostilniško osebje, sluge, tovarniški delavci in delavke, strojniki, trg. sotrudn. in sotrudnice, 52 dninarjev, pismonoši itd. Splošen pregled: Največ brezposelnih je v kovinarstvu (ključavničarji), v industriji za živila (peki, mesarji), dninarjev vseh vrst, ter v raznih prostih poklicih. (sluge, pisarniške moči). V slabih življenjskih razmerah je trgovsko in gostilniško osebje. V splošnem pa je brezposelnost zadnje dni nekoliko padla, a v bližnjem času je pričakovati njenega naraščanja.

Darujte za »Sklad otroške bolnice« v Mariboru.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalje.)

(60)

Zbescnela množica, vsa ta divja vojska razgrajadev jo je spoznala. Zabučalo je tuljenje, kakor da se je zdril samo eden. Iznenada je po zraku z vseh strani prihrčalo kamenje in Maud se je zdrnila in je jela trepetati po vsem telesu. Zdal ji je bilo očito, da gre za res! Okrenila se je, pa ji je bilo povsod, deset korakov od nje: bila je zajeta. In v vseh očeh, v katere se je potopil njen begajoči prepadeni pogled, da najde pomoč, je gorel isti žar: sovraštvo in blaznost. Maud je začela moliti in mrzli pot ji je udaril iz čela: »Moj Bog — moj Bog — obvaruj mi otroka!»

Neprenehoma pa se je drl ženski glas, kakor vreščavo navestilo: »Ubijte jo! Mac naj poplača!»

V tem je Edithine prsi pogodil velik kamen, s toliko silo, da je omahnila.

Mala Edith ni kričnila. Le njena ročica v Maudini roki je trznila in dekletce je prestrašeno pogledalo kvišku k materi, z začudenimi očmi.

»O Bog, kaj počenjate?« je viknila Maud in počenila ter Editho objela. In od strahu in obupa so se ji iz oči udrele solze.

»Mac naj poplača!«
»Mac naj občuti, kako to do!«
Ho! Ho! O, vsa ta zbesnela telesa in te neusmiljene oči!

In roke so lučale kamenje...
Če bi Maud bojazljivo pokleknila ter iztegnila roke, bi nemara v zadnjem hipu še vznemila v teh razdivjanih čustvo človečnosti. Toda Maud, mala sentimentalna Maud, je bila na mah vsa junaška! Videla je, da Editha krvavi iz ust in je smrtnobleda, kamenje se je usipalo kakor toča, a milosti jih Maud ni zaprosila.

Nenadoma se je divje vzravljala, je otroka potegnila k sebi, so se ji oči zaiskrile in je zakričala v vse te sovraštvo puhteče obraze: »Zverine ste! Sodruga ste, ostudna svojati! Ko bi imela svoj samokres — postrelila bi vas, kakor pse! O, zverine! Strahopetne, podle bestije!»

V tem je pogodil Maud, z veliko silo zglučan kamen v senoc, in zrušila se je brezglasna z razpetimi rokami čez Editho na tla. Maud je bila drobna in

lahka, pa je lopnilo, kakor da je na tla telebnil kol, in je voda švavnila v višek.

Razlegnilo se je divje tuljenje zmagoslavja. Kriki, grohot, zmedeni klici: »Mac naj poplača! Tako je, poplača naj, na lastnem telesu naj prečuti — v past jih je ujel — tisoče —«

A zdaj ni nikdo več zalučil kamna! Besneča množica se je na naglem krenila dalje. »Pustite ju, naj obležita, se bosta že sami pobrali!« Le ona fanatična Italijanka se je sklonila z razgaljenim visečim svojim nedrijem nad mater in hčer, ki sta zleknijeni ležali na tleh, in ju je opljuvala. — Zdal pa nad inženjerske hiše!! Proč, naprej! Vsem je sojeno! — Toda razkačenost se je po napadu na Maudu ohladila. V vseh se je uveljavljala topi občutek, da se je tu nekaj storilo, kar ni prav v redu. Posamezne tolpe so se odločevale in po gruševisni razhajale. Na stotine jih je zaostajalo, ne da bi se opazilo, in so se opotikali navprek čez tirnice. Ko je divja prednja skupina, ki jo je vodila Italijanka, dospela do inženjerskih vil, je bila tako skopnela, da jo je zlahka krotil en sam redar.

(Dalje prihodnjijč.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Abiturientka učit. z odliko. pianistinja, enol. tečaj gospodinjске sele, slov., hrv., nem. jez., išče primerne službe s 1. oktobrom. — Naslov pove uprava. 1846 3-1

Učenec se sprejme v specialnijsko trgovino. J. Sirk, Glavni trg. 1814 4-3

Knjigovodja(kinja), izveščano zanesljivo moč, sprejme za opekarno v Račju dr. R. Pipaš v Mariboru. 1780 3-3

Zaboje prodaja D. Rosina, Vetrinjska ulica 26. 1840

Pravi vinski kis se dobi edino pri Navasal in drug. Gosposka ulica 5. 1842 2-1

Sprejmeta se dva dijaka ali dijakinji ali dva gospoda na hrano in stanovanje pri boljši družini. Naslov v upravnistva. 1835 2-2

Kompletna spalna garnitura, posamezne postelje iz trdega lesa, podobne, okrogle mizice, garnitura trdi les za 1 osebo, postelja trdi les z madrac, spalni divan, železen umivalnik, velik usnjati kovčeg, se radi pomanjkanja prostora po ceni prodaja Vprašati: Retovžki trg 8, I. ndst. leve. 1845 2-1

Priporočam brivnico »Union« na Glavnem trgu s prvotratno postrežbo. Roškar, poslovedja. 1750

40.000 kron nagrade

onemu, ki preskrbi oziroma odstopi v Mariboru lepo stanovanje z 4-5 sobami, po možnosti v bližini parka. Ponudbe pod »Zima«, poštnoležeče Karlovac. 1838 3-1

Priporočila se 1841

galanterijska trgovina
DRAGO ROSINA

Maribor, Vetrinjska ul. 26.

N. J. Sadluki

hiromant, psihografolog in fizionomist ordinira vsaki dan od 10.—12. in od 2.—7. ure v Gosposki ulici 28-I. 1839 3-1

Ne pozabi naročnino!

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge delavne prideleke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88.** 1328

Zahtevajte povsod »TABOR«!